

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Datum

27 juli 2023

Ons kenmerk

Cft 202300062

Pagina

1/5

Uw kenmerk

Bijlage

-

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Onderwerp

Advies bij de jaarrekening 2022

Geachte mevrouw Francis,

Op 14 juli 2023 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) conform artikel 31 lid 1 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) de jaarrekening 2022 van Sint Eustatius tezamen met de controleverklaring. Hierbij ontvangt u het advies van het Cft bij de jaarrekening 2022.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de jaarrekening 2022 wordt gevormd door de Wet FinBES, aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria.

Oordeel

Sint Eustatius realiseerde over het begrotingsjaar 2022 een overschot van USD 1,4 miljoen. De vastgestelde begroting 2022 ging uit van een tekort van USD 0,7 miljoen in 2022 en de vierde uitvoeringsrapportage (UR) 2022 toonde zelfs een voorlopig negatief resultaat van USD 2,2 miljoen. De omslag van een tekort naar een overschot wordt verklaard door een aantal incidentele meevallers na afloop van het boekjaar. Zo heeft de vrijval van een aantal reserveringen op de balans gezorgd voor extra incidentele baten (USD 2,1 miljoen) en liet Sint Eustatius ook een deel van de bestemmingsreserves vrijvallen (USD 1,3 miljoen).

Het Cft benadrukt dat het positieve resultaat over 2022 alleen het gevolg is van incidenteel hogere baten. Uit de jaarrekening blijkt dat Sint Eustatius in de reguliere exploitatie hogere lasten realiseerde dan begroot, terwijl de baten uit lokale heffingen juist achterbleven ten opzichte van de begroting.

Het Cft uitte in 2022 meerdere malen zijn zorgen over de ontwikkeling van de lasten en riep Sint Eustatius op om maatregelen te treffen om de lasten te beheersen.¹ Dit heeft niet tot concrete maatregelen geleid om de lasten terug te dringen. Het Cft onderstreept het belang van uitgavenbeheersing, mede gelet op de achterblijvende baten uit lokale heffingen en de meerjarige risico's die uit de jaarrekening blijken. Zo kent de schadestaatprocedure inzake Eco Statia mogelijk aanzienlijke financiële implicaties en is de situatie rondom olieterminal Global Terminal Investment (GTI) Statia nog altijd onzeker.

Bij vaststelling van de jaarrekening 2022 besloot de eilandsraad om het positieve resultaat toe te voegen aan de bestemmingsreserves, zonder een specifiek doel aan te wijzen voor deze middelen. Het Cft merkt op dat het BBV BES expliciet stelt dat bij de instelling van een bestemmingsreserve sprake moet zijn van een specifieke bestemming.

De externe accountant gaf een verklaring van oordeelonthouding af bij de jaarrekening 2022, wegens een gebrek aan voldoende en geschikte controle-informatie en gebreken in de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). Wel is het aantal bevindingen van de accountant bij de jaarrekening gedaald van 10 bevindingen in 2021 naar 5 bevindingen in 2022. Het Cft roept Sint Eustatius op de verdere verbetering van het financieel beheer prioriteit te (blijven) geven om binnen afzienbare tijd een goedkeurende verklaring te verkrijgen.

Toelichting

Tabel 1 geeft de realisatie over 2021, de vastgestelde begroting 2022, de vierde UR 2022 en de definitieve realisatie over 2022 weer. In 2022 zijn er geen begrotingswijzigingen vastgesteld door de eilandsraad van Sint Eustatius.

Baten

Sint Eustatius realiseerde in 2022 USD 22,6 miljoen aan reguliere baten, een toename van USD 7,0 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting. Deze toename wordt verklaard door de toevoegingen aan de vrije uitkering en hogere 'overige baten' dan begroot. De gerealiseerde baten uit de lokale heffingen zijn juist lager dan begroot, met name door lagere havengelden en vertrekbelasting.

In 2022 realiseerde Sint Eustatius USD 6,3 miljoen aan overige baten. Deze overige baten hebben grotendeels een incidenteel karakter en komen hoofdzakelijk voort uit de vrijval van een aantal reserveringen op de balans (USD 2,1 miljoen), de vrijval van een deel van de bestemmingsreserves (USD 1,3 miljoen) en de afronding van een investering in ondergrondse elektriciteitskabels (USD 2,5 miljoen). Sint Eustatius stelt in de jaarrekening dat een aantal reserveringen, bijvoorbeeld voor af te dragen loon- en algemene bestedingsbelasting, niet langer noodzakelijk is en voert deze reserveringen af van de balans.

¹ Cft, kenmerk Cft 202200105, Reactie tweede uitvoeringsrapportage en advies eerste begrotingswijziging 2022, d.d. 8 september 2022. Cft, kenmerk Cft 202200153, Reactie derde uitvoeringsrapportage en advies ontwerp-begrotingswijziging 2022, d.d. 2 december 2022.

Daarnaast hoeft een deel van de bestemmingsreserves niet langer aangehouden te worden, omdat het doel van de desbetreffende reserve reeds is gerealiseerd of een andere bron van financiering is gevonden. Tot slot wordt de vordering op Statia Utility Company van USD 2,5 miljoen, voor de bijdrage die het openbaar lichaam in 2018 en 2019 leverde voor ondergrondse elektriciteitskabels, nu opgenomen als investering in de jaarrekening.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)²

	Jaarrekening 2021	VB 2022	4e UR 2022	Jaarrekening 2022
Baten	18,8	15,6	16,6	22,6
Vrije uitkering	15,1	11,5	13,1	13,1
Lokale heffingen ³	3,3	4,0	3,1	3,2
Overige baten	0,3	0,1	0,4	6,3
Lasten	18,7	16,3	18,9	21,2
Personeelslasten	10,0	9,8	10,1	10,0
Huisvestingslasten	0,8	0,8	1,3	1,3
Exploitatielasten	2,3	1,7	2,0	2,0
Kantoorkosten	0,5	0,4	0,7	0,7
Representatie- en communicatiekosten	0,4	0,3	0,9	0,8
Vervoersmiddelen	0,2	0,2	0,2	0,2
Afschrijvingslasten	0,4	0,4	0,4	2,0
Algemene en overige lasten	2,4	0,7	1,2	2,0
Subsidies en bijdragen	1,6	2,1	2,1	2,1
Bijzondere uitkeringen (baten en lasten)	12,8	22,6	13,2	12,3
Resultaat	0,03	-0,7	-2,2	1,4

Bron: jaarrekening 2021, vastgestelde begroting 2022 en jaarrekening 2022 van Sint Eustatius.

Lasten

Sint Eustatius realiseerde in 2022 USD 21,1 miljoen aan reguliere lasten. De vastgestelde begroting ging uit van USD 15,6 miljoen aan lasten. Sint Eustatius realiseerde op alle posten, met uitzondering van de post subsidies en bijdragen, hogere lasten dan begroot.

² In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

³ De lokale heffingen bestaan uit de motorrijtuigenbelasting, toeristenbelasting, vertrekbelasting, afvalstoffenheffing en havengelden en de baten uit de erfpacht, leges en vergunningen.

Dit wordt deels verklaard door de onvolledigheid van de begroting 2022. Sint Eustatius nam de lasten voor de vuilnisophaaldienst en nutsvoorzieningen per abuis niet op in de begroting, zo bleek al uit de tweede UR 2022. Hierdoor vormde de begroting 2022 geen realistische basis voor het begrotingsjaar 2022. De lastenoverschrijdingen zijn voor een belangrijk deel echter ook het resultaat van onvoldoende grip en sturing op de uitgaven gedurende het jaar.

De lastenoverschrijdingen zijn bovendien niet verwerkt in een (vastgestelde en goedgekeurde) begrotingswijziging. Dit is niet conform artikel 23 lid 1 van de Wet FinBES, dat voorschrijft dat het openbaar lichaam geen uitgaven kan doen die niet zijn opgenomen in een goedgekeurde begroting (swijziging). Het Cft benadrukt het belang van een actuele begroting en verzoekt Sint Eustatius om voortaan de begroting tijdig bij te stellen, wanneer gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Bijzondere uitkeringen

Per 31 december 2022 bedraagt het resterend saldo aan bijzondere uitkeringen USD 73,2 miljoen. In 2022 realiseerde Sint Eustatius USD 13,2 miljoen aan baten en lasten gerelateerd aan bijzondere uitkeringen, vergelijkbaar met de realisatie in 2021 (USD 12,8 miljoen) en 2020 (USD 12,9 miljoen). Sint Eustatius stelt in de jaarrekening dat dit mogelijk de maximale absorptiecapaciteit van het openbaar lichaam is. Het Cft adviseert Sint Eustatius na te gaan wat deze constatering betekent voor de gefaseerde uitvoering van de resterende projecten en besteding van het resterend saldo, en de raming in de ontwerpbegroting 2024 hierop aan te passen. In de jaarrekening 2022 is weliswaar een overzicht van alle projecten gefinancierd met bijzondere uitkeringen opgenomen, maar een toelichting op de voortgang van ieder project ontbreekt.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen van Sint Eustatius bedraagt ultimo 2022 USD 30,8 miljoen, gelijk aan de stand ultimo 2021. Het eigen vermogen wordt gevormd door de algemene reserve (USD 23,0 miljoen), de bestemmingsreserves (USD 0,1 miljoen), het weerstandsvermogen (USD 6,4 miljoen) en het positieve resultaat over 2022 (USD 1,4 miljoen).

Uit de jaarrekening blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2022 USD 13,7 miljoen bedraagt. Sint Eustatius becijfert de gewogen risico's op USD 6,4 miljoen, waarmee de ratio weerstandsvermogen uitkomt op 2,2.⁴ Het Cft is van oordeel dat Sint Eustatius bij het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit ook de mate van liquiditeit zou moeten betrekken, en gaat hierover graag nader in gesprek met Sint Eustatius.

⁴ Deze ratio geeft aan hoe robuust de begroting is en in hoeverre de vermogenspositie toereikend is om de geschatte risico's op te vangen.

Financieel beheer

De externe accountant geeft geen oordeel omtrent de getrouwheid en financiële rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 van het openbaar lichaam Sint Eustatius. De accountant is niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om zijn oordeel op te kunnen baseren, en ook de interne beheersing is nog onvoldoende ontwikkeld. In april 2023 hebben het bestuurscollege en de eilandsraad van Sint Eustatius ingestemd met een Memorandum of Understanding, waarin is vastgelegd dat de AO/IB uiterlijk eind 2023 volledig is ingericht, en alle financiële processen conform de beschrijvingen worden uitgevoerd. Gelet op de bevindingen van de accountant is dit een belangrijke stap op weg naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening.

Collectieve sector

Conform artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES rapporteert het Cft in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) jaarlijks, gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening, over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector van de openbare lichamen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor Sint Eustatius is niet recentelijk vastgesteld welke rechtspersonen tot de collectieve sector behoren, waardoor het opstellen van bovengenoemde rapportage en toetsing van de rentelastnorm niet mogelijk zijn. Het Cft zal in samenwerking met het CBS nagaan hoe zo snel mogelijk tot vaststelling van de collectieve sector van Sint Eustatius kan worden gekomen, en u hierover informeren.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Sint Eustatius